

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

67. Dato quod praeceptum divinum Confessionis obliget extra articulum mortis, quæritur, quo alio tempore obliget: Et an si Pontifex abrogaret praeceptum divinum vage, & indeterminate? Idem est de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

peccata præterita, sed etiam ad præcavenda futura; cumque efficacissimum fructum sit ad peccata præcavenda, obligatio ea distinctè alteri homini manifestandi; cum hoc maximè abhorreat humana superbia, quæ in omnibus suam semper querit æstimationem, & famam apud homines, non fuit expediens, illud usque in articulum, vel periculum mortis differre, eo quod tunc non haberetur alter principalis finis, propter quem hoc Sacramentum est institutum, ut per illud homines à peccatis committendis abstinere, & eaque facilius præcaverent. Qui fructus, & emolumentum neque per contritionem, neque per alia media haberi potest.

1. Confirmatur: nam sapientissimus Deus hoc Sacramento non solum voluit humana occurrere imbecillitati, remittendo peccatori peccata sola attritione disposito; sed etiam efficaciam fructum hominibus imponere, ne tam facile in peccata prolaberentur: quod hoc medio suavius, efficaciusque excogitari non potuit, ut si non amor Creatoris, vel metus futuræ gehennæ, saltem præfens respectus humanus, & naturalis horror manifestandi occulta sua scelera alteri homini, homines à peccando compesceret.

RESOL. LXVII.

Dato, quod præceptum divinum confessionis obliget extra articulum mortis, queritur, quo alio tempore obliget?

Et an, si Pontifex abrogaret præceptum Ecclesiasticum confitendi singulo anno, remaneret præceptum divinum vage, & indeterminatè?

Idem est de præcepto Eucharistico, in quo casu valide, sed illicitè Pontifex posset abrogare Eucharisticum præceptum.

Et quid cum aliquo in particulari in utroque casu?
Ex part. 1. 1. tract. 8. & Misc. 8. Resol. 3. 9.

Quoad omnem contentum in hac Res. in tom. 3. et lege doctrinam Res. 25. & 26. per totas, & 51. & 52.

§. 1. **A**D hoc dubium sic respondet Granadus in 3. part. D. Tho. controvers. 7. ar. 1. disp. 8. n. 8. seclula verò lege Ecclesiastica, vix potest quidpiam præscribi: nam primò non obligat, cum primò homo peccat, ut rectè probat argumentum. Secundò non obligat, quando si differatur confessio, obliviscitur homo suorum peccatorum: tum quia, qui illa scriberet, non timeret oblivionem, & sic cessaret obligatio præcepti: tum etiam, quia homines præsertim vitiosi varia peccata obliviscuntur eò quod semel in anno confiteantur: & tamen nemo obligabit illos per se loquendo ad frequentiores confessiones. Tertio non mihi placet quod Henriquez supra §. 4. docet scilicet gravem conscientia remorsum esse signum instantis præcepti: nam ob aliquam vehementem inspirationem Divinam solet semel & iterum, & sæpè sentiri gravis conscientia remorsus, & non propterea obligabitur peccator Divino præcepto ad confitendum sæpè singulis annis. Quarto idem Henricus ait, forsan quolibet quinquennio obligare hoc Divinum præceptum. Sed fortè hoc tempus longum est. Quintò verisimile est, quod Dominicus Soto ubi supra, §. sed arguitur rursus, annotavit, hoc tempus Ecclesiæ definiendum relictum fuisse à Deo: quare qui intra annum confitetur, præceptum hoc Divinum implet: si tamen (inquit) ultra biennium confessionem differret, imò forsan ultra annum, non esset satis Christianæ familiæ consultum,

Et Victoria supra, de jure, inquit Divino tenetur confiteri, quando Ecclesiæ determinavit. Et Ledesma supra: Si quis per annum, vel paulò plus differret confessionem, peccaret contra præceptum Divinum confitendi. Hucusque Granadus.

2. Sed sententiam Henriquez, quam ipse forsitan laxam existimat, tanquam probabilem admittit doctus, & amicissimus P. Anton. Escobar in Theologia moral. ultima editionis, tract. 1. ex. am. 12. cap. 1. n. 3. ubi sic ait: Quidnam obligationis tempus? Ut minimum articulus mortis esset, si paulò ante non esset impletum. Scio probabiliter defendi obligare quarto, vel quinto quoque anno, nisi jam ab Ecclesiæ annua confessio esset imperata. Ita ille.

3. Vide etiam Amicum in curs. Theol. tom. 8. disp. 17. sect. 4. n. 60. & Præpositum in 3. part. q. 3. de confessione dub. 4. n. 21. ubi sic ait: Divinum præceptum videtur etiam per se obligare aliquoties in vita. Probatur ex eo, quod contritio videatur hoc modo obligare extra mortis articulum, cum ergo præceptum confessionis videatur esse appendix præcepti contritionis, videtur similiter aliquoties in vita obligare.

4. Dices, non potest assignari tempus, quo præcisè obliget, ergo præcisè determinatione Ecclesiæ non obligabit.

5. Respondeo, negando consequentiam: quia licet non possit dari præcisè tempus, quo præceptum urget, potest tamen probabiliter assignari terminus, quem si quis transgrediat, sit reus peccati contra illud præceptum commissi: quemadmodum licet non possit assignari ab homine indivisibilis terminus, quo præcisè obliget præceptum charitatis ad amorem Dei super omnia, non ideo videtur posse probabiliter dici, quod illud non obliget extra mortis articulum. Ad asserenda hujusmodi præcepta sufficit, quod ex fine illorum colligatur nos videri teneri ad eam per illam præscriptum aliquoties in vita ponendum, & ut ratio suadeat, esset peccatum nimium expectare, spectato fine præcepti. Qua ratione spectato fine præcepti Divini confessionis, qui est reconciliatio hominis cum Deo, non videmus posse differre confessionem ultra sex, vel saltem septem annos. Ita ille.

6. Unde ex his apparet, quod si Summus Pontifex abrogaret præceptum Ecclesiasticum confitendi singulo quoque anno, remaneret præceptum Divinum confitendi vage, & indeterminatè, modo quo supra explicatum est, prout diversimodè sentiunt Doctores; & ideo alij dicerent non obligare nisi in articulo, & periculo mortis; alij verò dicerent in singulis quinquenniis, ut præter alios Valb. in cap. omnis utriusque sexus de pœnit. n. 10. Alij verò eò modo quo supra explicatum est.

7. Notat verò, quod in tali casu Pontifex validè abrogaret præceptum Eucharisticum, sed tamen illicitè; Unde Amicus ubi supra disp. 18. sect. 3. n. 22. sic asserit: Respondeo omnino esse in Summo Pontifice auctoritatem, non solum in hoc præcepto dispensandi, vel in longinquius tempus differendi, sed penitus abrogandi. Fundamentum est: quia Pontifex habet supremam potestatem in omnibus leges, & præcepta humana. Abrogato autem præcepto Ecclesiastico, maneret tantum præceptum Divinum, vage, & indeterminatè obligans. Si verò queratur, an id licitè fieri possit, communis sententia est: numquam licitè fieri posse, ut illud omnino abrogetur, cum nulla dari possit rationabilis causa talis abrogationis. * Tameñ licitum esse possit, ut cum aliquo in illo interdum dispensetur, vel in diuturnius tempus differatur. Ita ille, & Ego.

Ergo, cui etiam adde Averſam de Sacrament. Pœnit. quæſt. 15. ſect. 1. §. 4.

RESOL. LXVIII.

An præceptum confessionis obliget propter periculum incidendi in plura peccata, ſi differatur confefſio? Ex part. 1. 1. tractat. 6. & Miſc. 6. Reſolut. 60. alias 62.

Ad hoc dubium reſpondet Joannes Pontius in *Curs. Theol. diſp. 45. q. 6. conl. 2. n. 3.* Queritur hic, an hoc præceptum obliget ad conſtitendum propter periculum incidendi in plura peccata, ſi diu maneat abſque confefſione. Affirmativam partem tenent Cajet. Petr. de Soto, Suar. Filliuc. Fagund. citati à Cardin. de Lugo, qui tenet oppoſitum, & dicit id eſſe de mente Theologorum communiori, quod an verum ſit nolo examinare. Sed certè fundamentum præcipuum ipſius non ſufficit: nempe quod frequentia confefſionis ideo conducit ad vitanda peccata, quia conſitens dolet efficaciſſe de peccatis, & proponit ea evitare; ex vi autem talis doloris, & propoſiti magis determinatur ad non peccandum: ſed ſine confefſione poteſt habere huiſmodi dolorem, & propoſitum: ergo non eſt neceſſaria iplamet confefſio. Hoc inquam fundamentum non ſufficit, quia major eſt falſa; illa enim non eſt ſola cauſa; ſed quia per confefſionem ponitur in ſtatu gratiæ ereptus à ſervitute demonis, & propterea majorem habet congruitatem, ut recipiat à Deo gratiam ſuperandi tentationes occurrentes, quam ſi eſſet inimicus Dei ob ſtatum peccati.

2. Itaque concludo cum Authoribus partis affirmativæ, addendo tamen, quòd obligatio currat quando ſine magno detrimento quis conſiteri poſſet: nam ſi tale occurreret, poſſet proponendo vitare peccata, ſperare non deſuturam gratiam qua tentationes ſuperaret.

3. Obijcies: præceptum Eccleſiaſticum de confefſione ſemel in anno eſſe ſuperſuum; ſi quis teneretur communius conſiteri, & hinc etiam oritur, quòd fideles poſſent colligere ſe non eſſe obligatos ad frequentius conſitendum ex mente Eccleſiæ; quæ non limitaret tale tempus, ſi putaret eos obligari ad id frequentius faciendum.

4. Reſpondeo negando ſequelam, quia illud præceptum haberet hanc utilitatem, ut moverentur fideles ad non continuandum peccatum non conſitendi, quòd committerent omittendo confefſionem ſemel, & ſæpius in anno ultra annum; & etiam ut præcepto Eccleſiæ magis invitarentur ad faciendum id, ad quòd aliàs obligarentur. Nec verum eſt, quòd ex illo præcepto fideles poſſint rationabiliter colligere, quòd non habeant obligationem ſæpius conſitendi: ſed tantum quòd non habent illam ex obligatione Eccleſiæ. Et hæc omnia docet Pontius *loc. cit.* quibus adde Coninch, Granadum, Fagundez, Nugnum, Filliuc. Molfeſium, quos citat Leander.

5. Sed ego non aſſentior opinioni negativæ Cardinalis Lugo quam latè tractat, & firmat de *pœnitent. diſputat. 15. ſect. 4. non. 22. cum ſeqq.* & illam docet etiam Reginald. *tom. 1. lib. 6. cap. 1. non. 29.* ubi ſic ait: Secundum dubium eſt, an obligatio conſitendi tunc contingat cum confefſio cenſetur eſſe medium moraliter neceſſarium ad ſuperandam aliquam tentationem, ſeu occaſionem peccandi.

Tom. I.

6. De eo autem tria videntur tuenda. Primum eſt negari non poſſe quin frequenter conſiteri, ſit optimum, & utiliſſimum remedium adverſus tentationes; quoniam per confefſionem ritè obitum, anima pondere peccatorum exonerata, & divini gratiæ habitu tecta, & roborata, valentior redditur ad ſpiritualem pugnam.

7. Secundum eſt, propoſitam neceſſitatem moraliter loquendi non niſi rarò poſſe contingere: quia cogitari non poteſt caſus in quo nequeat tentatio ſuperari, aut novum peccatum mortale vitari, aliter quam per confefſionem Sacramentalem. Nam ad vincendam quamcumque tentationem, & periculum peccandi mortaliter ſuperandum, poteſt ſufficere divinum auxilium excitans nos, & adjuvans. Quòd non dari efficaciter niſi præcedente ſacramentali confefſione, nulla ratio perſuadet; præſertim cum ipſa confefſio, ut debite fiat, requirat potius ſuperationem tentationis, quàm contra; quandoquidem conjunctum habere debet firmum propoſitum non peccandi mortaliter de cætero, data quacumque occaſione, quòd eſt tentationem ſuperaffe.

8. Tertium eſt: dato caſu, in quo revera hic, & nunc in hac perſona, & cum his circumſtantis confefſio exiſtimatur eſſe medium neceſſarium ad vincendi tentationem, & periculum peccandi mortaliter, tunc obligationem eſſe conſitendi, non quidem ortam ex præcepto confefſionis, ſed ex præcepto quo homo tenetur vitare peccatum illud, de quo tentatur cum lapſus periculo. Tale enim præceptum obligat, ut ad vitationem peccati, ſic & ad media, quæ ſunt ad illam neceſſaria: ſicque confefſionem omittendo in eo caſu mortaliter peccatur, non quidem transgreſſione præcepti divini de confefſione: ſed alterius per quòd prohibetur peccatum illud, cuius probabili periculo quis exponit ſe per eam omiſſionem. Ita Reginaldus, cui adde dictum Leandrum *de Sacram. tom. 1. tr. 5. diſp. 3. q. 17.* ubi teſtatur, eam ſententiam docuiſſe duos magnos viros ſuæ digniſſimæ Religionis Fratrem Franciſcum à Sancto Juliano, & Fratrem Eugeniũ à Sancto Gregorio. Et probat ſupradictam ſententiam, quia ad hoc quòd confefſio in eo caſu obligaret, deberet quis ſibi perſuadere, illam eſſe unicam, & ſingulare remedium ad vitanda peccata: ſive in communi, ſive in particulari, & hæc perſuaſio eſſet falſa, cum revera confefſio non ſit tale remedium: Ergo. Minor probatur primò, quia plura alia remedia reperiri poſſunt, ut jejunia, flagellationes, &c. Secundò; quia licet confefſio ad hoc utiliſſima ſit; non tamen eſt remedium efficaciter, & infallibile; nam confefſio ſolum habet efficaciam circa peccata præterita: circa futura verò licet habeat aliqualem, non tamen infallibilem: ergo tota obligatio hæc provenire ſolum poteſt ex falſa hominis perſuaſione: ergo ſolum intervenire poteſt hic obligatio, quam quis per conſcientiam erroneam ſibi imponit.

9. Remanet igitur ſatis probabiliter firmata noſtra ſententia contra Pontium, & alios, quæ à multis ſcrupulis, & obligationibus liberabit Confefſarios, & Pœnitentes, & iplimet adverſarij, ut Pontius, velint, nolint, tanquam probabilem conan- tur admittere.

RESOL. LXIX.

An propter periculum incurrendi nova peccata teneantur fideles ad conſitendum frequentius, quam ſemel in anno?

M E